
სამომხმარებლო ფასები

საქართველოში, 2011–2026

ფასების დიდი გახლეჩა: როგორ გაძვირდა საკვები და გაიფდა ტექნიკა

თხუთმეტ წელიწადში ლიმონის ფასი თერთმეტჯერ გაიზარდა, კომპიუტერისა კი განახევრდა. ეს ანგარიში გვიჩვენებს, რომ ფასები უბრალოდ კი არ გაიზარდა. ისინი ორად გაიყო.

მომზადებულია ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტის (BTU) აკადემიური გუნდის და BTUAI-ის მიერ, თბილისი, საქართველო.

შესავალი: ერთი რიცხვი, რომელიც ბევრს მაღავს

ინფლაციაზე საუბრისას ჩვეულებრივ ერთ რიცხვს ვასახელებთ, საშუალო მაჩვენებელს მთელი ეკონომიკისთვის. სწორედ ეს საშუალო რიცხვი მაღავს ყველაზე საინტერესო ნაწილს. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური (საქსტატი) ყოველთვიურად აკვირდება 305 ცალკეულ პროდუქტს, ბრინჯიდან და ხორციდან ქვედაკაბამდე, სმარტფონამდე და ოქროს ბეჭდამდე.

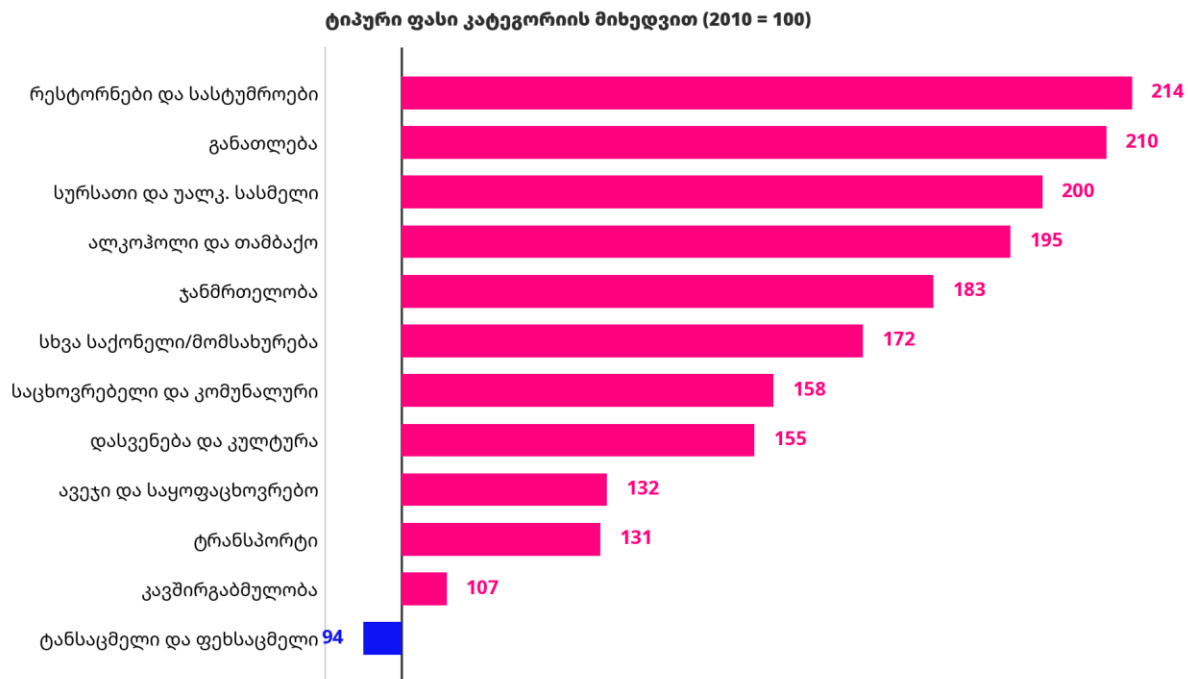
როდესაც ამ ყოველთვიურ ცვლილებებს თხუთმეტ წელიწადზე ერთმანეთს მივაბამთ, ბევრად უფრო უცნაური სურათი იშლება. ფასები უბრალოდ კი არ გაიზარდა, ისინი ერთმანეთს დაშორდა.

2011 წლის დასაწყისიდან მოყოლებული, დაკვირვებული 306 პროდუქტიდან 263 გაძვირდა. ეს მოსალოდნელი იყო. გასაკვირი დანარჩენი 43-ია: საქონელი, რომელიც დღეს უფრო იაფი ღირს, ვიდრე თხუთმეტი წლის წინ. ისინი შემთხვევით როდი არიან მიმოფანტული. თითქმის მთლიანად ორ კუთხეში თავმოყრილან, გარდერობში და ტექნიკის თაროზე.

263	43	11×	59%
პროდუქტი გაძვირდა	პროდუქტი გაიაფდა	ლიმონის ფასის ზრდა	კომპიუტერის ფასის ვარდნა

კატეგორიების სურათი: სად დგას თითოეული კალათა

თუ პროდუქტებს თორმეტ სტანდარტულ კატეგორიად დავყოფთ, გახლეჩა მაშინვე თვალში გვხვდება. ტიპური რესტორნის კერძი, სასწავლო გადასახადი და სასურსათო პროდუქტი 2011 წლიდან დაახლოებით გაორმაგდა. ტიპურმა სატელეფონო ანგარიშმა კი თითქმის არ იცვალა სახე. ხოლო ტიპური ტანსაცმელი საწყის ნიშნულს ქვემოთ ჩამოვიდა.

ტიპური (მედიანური) პროდუქტი თითოეულ კატეგორიაში · 2010 წლის დეკემბერი = 100

ცხრილი 1 ცალკეულ პროდუქტებსაც ითვალისწინებს. ის გვიჩვენებს, რამდენი დასახელება გაძვირდა და რამდენი გაიაფდა ყოველ კატეგორიაში. შედეგი ცალსახაა: ტანსაცმელი და ფეხსაცმელი ერთადერთი კატეგორიაა, სადაც გაიაფებული საქონელი სჭარბობს გაძვირებულს.

ცხრილი 1. კატეგორიების მიმოხილვა, 2011 დან 2026 მდე

კატეგორია	დასახელება	ფასის ინდექსი*	გაძვირდა	გაიაფდა
სურსათი და სასმელი	92	200	89	3
ალკოჰოლი და თამბაქო	6	195	6	0
ტანსაცმელი/ფეხსაცმელი	43	94	17	26
საცხოვრებელი/კომუნ.	16	158	16	0
ავეჯი/საყოფაცხ.	37	132	33	4
ჯანმრთელობა	19	183	19	0
ტრანსპორტი	20	131	16	4
კავშირგაბმულობა	5	107	4	1
დასვენება/კულტურა	31	155	26	5
განათლება	5	210	5	0
რესტ./სასტუმრო	6	214	6	0
სხვა საქ./მომსახ.	26	172	26	0

* 2010 = 100. მაგ. 200 ნიშნავს, რომ ტიპური პროდუქტი გაორმაგდა.

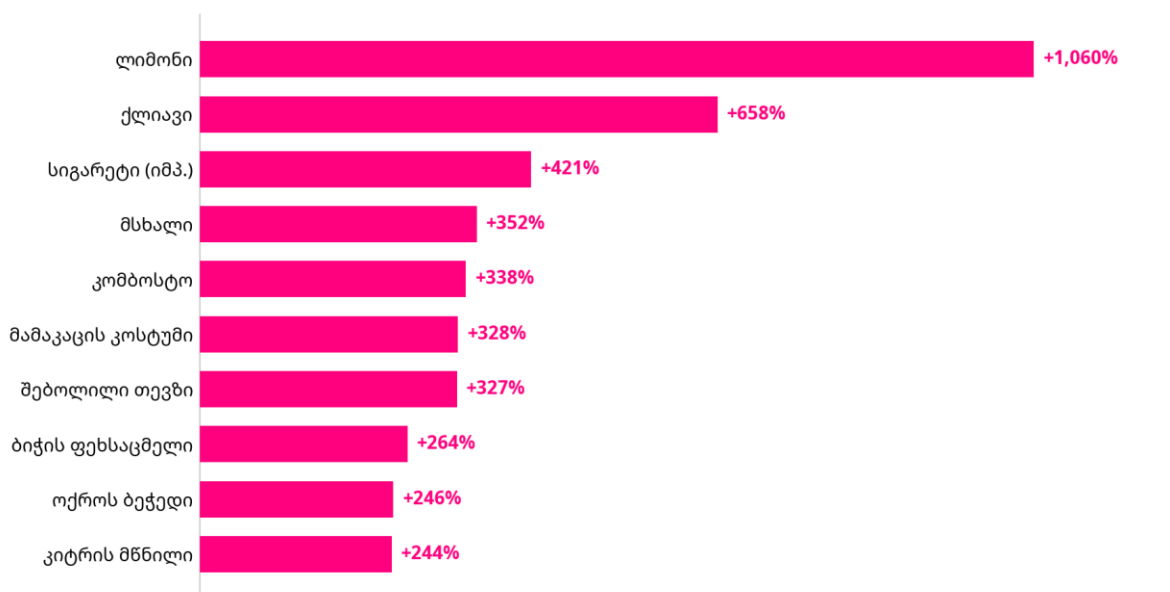
ტანსაცმელი ქართული თავისებურება არ არის

43 დასახელებიდან 26 დღეს უფრო იაფია, ვიდრე 2011 წელს. ეს გლობალური ცვლილების ადგილობრივი ანარეკლია: ტანსაცმლის წარმოება აზიაში გავრცელდა და კონკურენციამ ფასები წლიდან წლამდე დასწია. იგივე ეფექტი ჩანს ელექტრონიკაშიც.

გამძვირებლები: მთავარი ბრალდებული, ხილის თარო

ცხრილის სათავეში მოულოდნელი ჩემპიონი დგას. ლიმონის ფასი 2011 წლიდან ათჯერ და მეტად გაიზარდა, ხოლო 2025 წლის პიკზე ინდექსი საწყის დონეს დაახლოებით 17 ჯერ აღემატებოდა. ქლიავი, მსხალი და კომბოსტო დიდად არ ჩამორჩებიან. გამძვირებლების სიას ახალი ხილ-ბოსტნეული ეპატრონება. ეს შეხსენებაა, რომ ამინდსა და მოსავალზე ყველაზე დამოკიდებული საქონლის ფასი ყველაზე ცხელია.

ათი ყველაზე გაძვირებული პროდუქტი (2011-2026)

ათი ყველაზე გაძვირებული პროდუქტი, ფასის ჯამური ცვლილება 2011 და 2026 მდე

მაგრამ ზედა ნაწილში მხოლოდ საკვები არ არის. იმპორტული ფილტრიანი სიგარეტი ხუთჯერ და მეტად გაძვირდა. აქ მამოძრავებელი ბაზარი კი არა, პოლიტიკაა, რადგან თამბაქოს აქციზის თანმიმდევრულმა ზრდამ ფასი მიზანმიმართულად ასწია. ოქროს საქორწინო ბეჭედი სამჯერ გაძვირდა, რაც მსოფლიო ოქროს ფასს მიჰყვება. მამაკაცის კოსტუმი კი იშვიათი გამონაკლისია, ერთადერთი ტანსაცმელი, რომელიც გამძვირებლების გვერდითაა და არა გამიჯნობის.

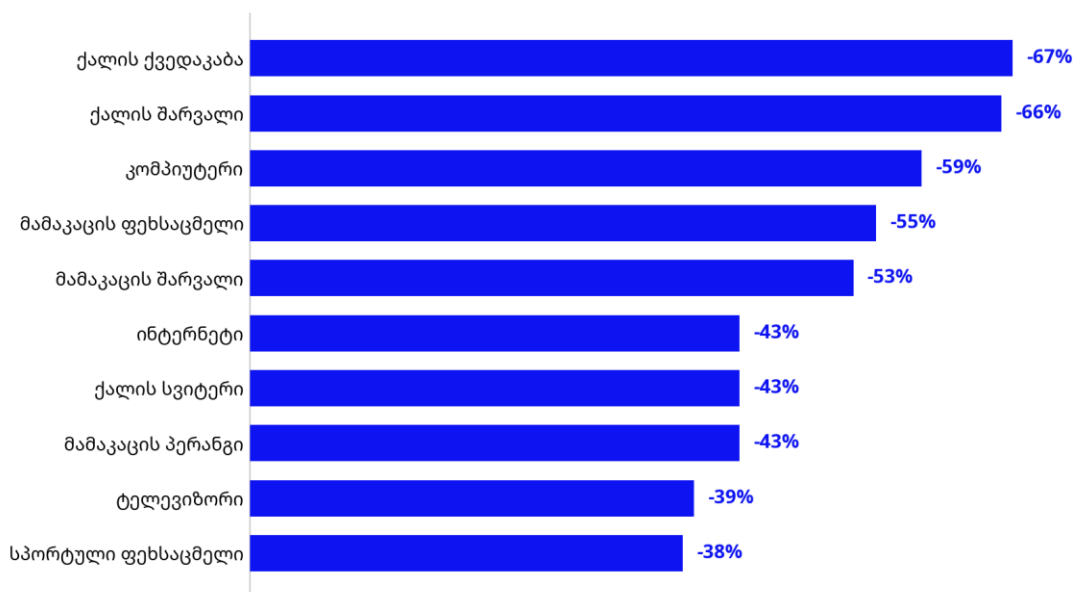
რატომ გაძვირდა ლიმონი თერთმეტჯერ?

ლიმონი თითქმის მთლიანად იმპორტირებულია და მცირე, არასტაბილური ბაზრის ნაწილია. ლარის გაუფასურება, ლოგისტიკის ხარჯები და მოსავლის რყევები ერთად მის ფასს უკიდურესად მგრძნობიარეს ხდის. 2025 წლის შემოდგომაზე ინდექსმა სანჯის 17 ჯერ გადააჭარბა, ეს მთელ კალათაში ერთ ერთი ყველაზე მკვეთრი ნახტომია.

გამიაფებლები: გარდერობი და ტექნიკის უჯრა

მეორე ბოლოში ვარდნა მკვეთრი და საოცრად თანმიმდევრულია. ყველაზე დიდი გამიაფებელი ქალის ქვედაკაბაა, ფასი ორი მესამედით დაეცა. შარვალი, პერანგი, სვითერი და ფეხსაცმელი მის უკან მოჰყვება. შემდეგ მანქანები მოდის: კომპიუტერი 59 პროცენტით გაიაფდა, ტელევიზორი და სპორტული ფეხსაცმელი მკვეთრად, ხოლო ინტერნეტის ყოველთვიური გადასახადი 43 პროცენტით შემცირდა, რადგან კავშირი ერთდროულად უფრო სწრაფი და იაფი გახდა.

ათი ყველაზე გაიაფებული პროდუქტი (2011-2026)

ათი ყველაზე გაიაფებული პროდუქტი, ფასის ჯამური ცვლილება 2011 დან 2026 მდე

მომხმარებლისთვის ეს ორი დიაგრამა ხსნის შეგრძნებას, რომელსაც ოფიციალური ინფლაცია ვერასდროს გადმოსცემს. ზოგი რამ, ტელეფონი, ლეპტოპი, ახალი პერანგი, ჩუმად სულ უკეთეს ფასად ხელმისაწვდომი ხდება, მაშინ როცა ყოველკვირეული სასურსათო ხარჯი დაუნდობლად მაღლა მიიწევს. ორივე ერთდროულად მართალია.

მთავარი დასკვნა მარტივია. ახალი ხილ-ბოსტნეული ბატონობს გამძვირებლებში, ფაბრიკული საქონელი კი გამიაფებლებში. ფასების თხუთმეტწლიანი ამბის ნამდვილი არსი სწორედ ეს გახლეჩაა «ფერმას» და «ფაბრიკას» შორის.

ბოსტნეულის ამერიკული მთები: ფასების მერყეობა

ჯამური ცვლილება სურათის მხოლოდ ნახევარია. მეორე საკითხია მერყეობა ანუ რამდენად მკვეთრად ხდება ფასი თვიდან თვემდე. აქ ისევ ბოსტნეული ლიდერობს, ოღონდ სხვა მიზეზით. მთელ კალათაში ყველაზე არასტაბილური ფასები საზამთროს, ტომატ პასტას, მწნილსა და კარტოფილს აქვს, საქონელს, რომლის ფასიც ერთ თვეში მესამედით შეიძლება ახტეს ან დაეცეს.

ცხრილი 2. ყველაზე მერყევი და ყველაზე სტაბილური ფასები

ყველაზე მერყევი	რყევა*	ყველაზე სტაბილური	რყევა*
საზამთრო	32.6	მინერალური წყალი	1.1
ტომატ პასტა	32.1	USB ფლეშბარათი	1.1
მწნილი	30.9	სამართებლის პირი	1.0
კარტოფილი	27.2	კომპიუტერი	0.9
ნიორი	24.3	კალამი	0.7
ჭარხალი	23.4	შამპუნი	0.7

* თვიური ცვლილების სტანდარტული გადახრა. რაც მეტია, მით უფრო ხტუნავს ფასი.

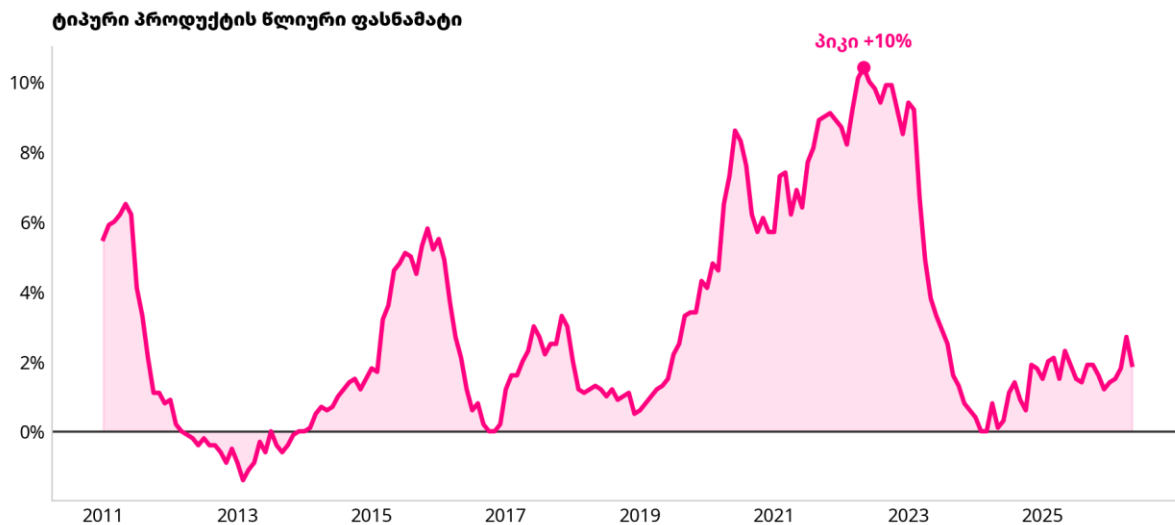

რატომ გრძნობთ, რომ ბაზარი არაპროგნოზირებადია

ერთი ბოთლი შამპუნი თვიდან თვემდე თითქმის არ იცვლება, საზამთროს კი თითქმის ყოველ ყიდვაზე სხვა ფასი აქვს. ამიტომაც სასურსათო ანგარიში დაბალი ინფლაციის წელსაც კი არაპროგნოზირებადად შეიძლება მოგეჩვენოთ. რყევები რეალურია, უბრალოდ დროთა განმავლობაში ერთმანეთს აბათილებენ.

ტალღა, რომელიც მოვიდა და გადაიარა

თუ ცალკეულ პროდუქტებს ავცდებით და ტიპური საქონლის წლიურ ცვლილებას თვე თვე გავადევნებთ თვალს, საქართველოს ბოლოდროინდელი ინფლაციური ამბავი ფოკუსში ექცევა. 2010 იანი წლების უმეტეს ნაწილში ტიპური პროდუქტი წელიწადში მხოლოდ ერთი ან ორი პროცენტით ძვირდებოდა. შემდეგ მოვიდა პანდემიის შემდგომი შოკი: მიწოდების ჯაჭვები ჩაიკეტა, ენერგიისა და მარცვლეულის ფასები უკრაინაში ომის შემდეგ ახტა, და 2021 და 2022 წლებში ტიპური პროდუქტი წელიწადში თითქმის ცხრა პროცენტით ძვირდებოდა.

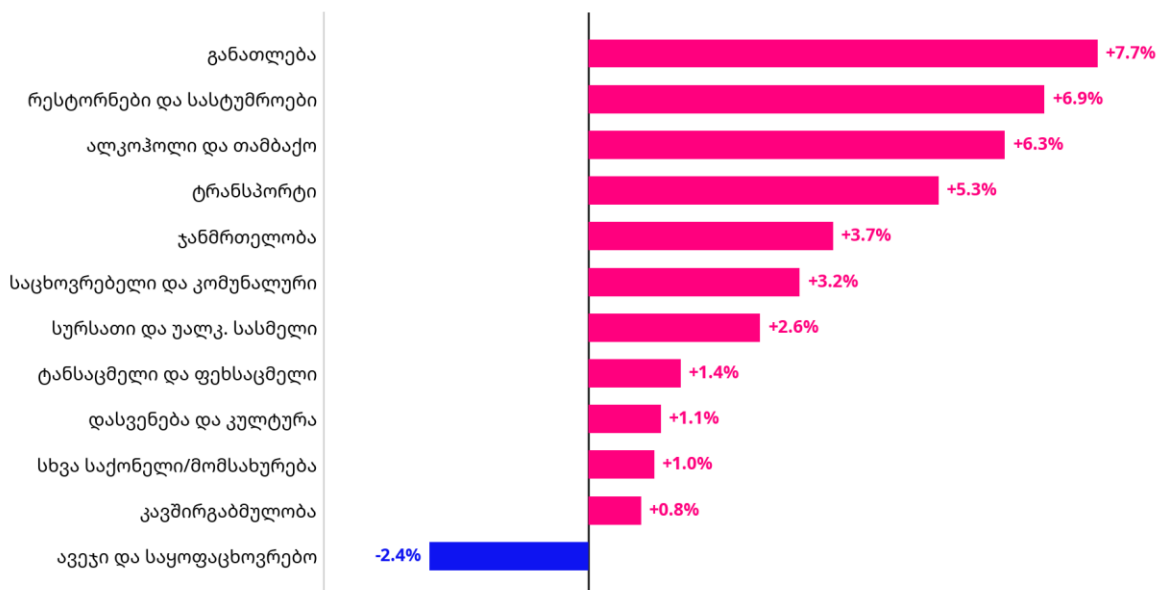
ტიპური (მედიანური) პროდუქტის წლიური ფასნამატი, თვის მიხედვით

გასაოცარია, რა სუფთად ჩაცხრა ეს ტალღა. 2023 წლისთვის მაჩვენებელი წინა ათწლეულის სიმშვიდეს დაუბრუნდა და მას შემდეგ იქ რჩება. ორი წელი სათაურებში მყოფი ზრდა დღეს მონაცემებში მკვეთრ, მაგრამ წარმავალ აფეთქებად იკითხება. ფასები სამუდამოდ მაღალი დარჩა, თუმცა აღარ მირბის.

სად მიდის ფასები ახლა

ბოლო მონაცემები, რომელიც 2026 წლის გაზაფხულს 2025 წლის გაზაფხულს ადარებს, აჩვენებს ეკონომიკას, რომელიც დიდწილად გაცივდა, თუმცა ზედაპირის ქვეშ არათანაბრად. სიცხე სუპერმარკეტიდან მომსახურებაში გადაინაცვლა. განათლება და გარეთ კვება ახლა ყველაზე სწრაფ გამძვინვარებებს შორისაა, თამბაქოსა და ტრანსპორტის მორიგ ზრდასთან ერთად, ხოლო საყოფაცხოვრებო ავეჯი რეალურად ოდნავ იაფდება.

ფასების ცვლილება ბოლო წელს (2026 vs 2025, გაზაფხული)

ფასების ცვლილება ბოლო წელს, ტიპური პროდუქტი კატეგორიის მიხედვით · 2026 vs 2025, გაზაფხული

რას ნიშნავს ეს თქვენი საფულისთვის

თუ დიაგრამებსა და კატეგორიებს ავცდებით, ცხოვრებისეული გამოცდილება ჩეკზე დაწერილ რამდენიმე სტრიქონამდე დადის. 2011 წლიდან ხორბლის პური დაახლოებით გაორმაგდა. კვერცხი დაახლოებით 116 პროცენტით გაძვირდა, შაქარი 112 პროცენტით, ბენზინის ერთი ავზი თითქმის 89 პროცენტით. ამ ყველაფრის ფონზე, მაგიდაზე მდებარე ლეპტოპი 59 პროცენტით ნაკლები ღირს, ვიდრე მისი ანალოგი მაშინ, ხოლო ინტერნეტი, რომელიც ამ სტრიქონებს ატარებს, 43 პროცენტით იაფია.

ცხრილი 3. თხუთმეტწლიანი ჩეკი, ყოველდღიური საქონელი

ყოველდღიური საქონელი/სერვისი	ფასის ცვლილება 2011 დან	შეფასება
ხორბლის პური 🍞	+100%	გაძვირდა
კვერცხი 🥚	+116%	გაძვირდა
შაქარი 🍬	+112%	გაძვირდა
ბენზინი ⛽	+89%	გაძვირდა
დიზელი 🚚	+100%	გაძვირდა
კარტოფილი 🥔	+45%	გაძვირდა
კომპიუტერი 💻	59%	გაიაფდა
ინტერნეტი 🌐	43%	გაიაფდა

დასკვნა

ეს არის თხუთმეტი წლის ქართული ფასების ჩუმი ლოგიკა. ის, რასაც ჭამთ, გაძვირდა. ის, რასაც რობეტი რთავთ, გაიფუტა. ხოლო ამ ორის საშუალო, ერთადერთი ინფლაციის რიცხვი, არასდროს ყოფილა მთელი სიმართლე. მომდევნო წლებში მთავარი კითხვა იქნება, შეძლებს თუ არა მომსახურების სექტორი, განათლება, რესტორნები, ჯანდაცვა, სიცხის შენარჩუნებას მაშინ, როცა საქონლის ფასები მსოფლიო კონკურენციის წნეხის ქვეშ რჩება.

მეთოდოლოგია

მონაცემები აღებულია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის (საქსტატი) დეტალური სამომხმარებლო ფასების ინდექსებიდან და მოიცავს 305 ცალკეულ პროდუქტს 2011 წლის იანვრიდან 2026 წლის მაისამდე.

ყოველთვიური ცვლილებები ერთმანეთს მივამბით თითოეული პროდუქტის ჯამური ცვლილების შესაფასებლად (2010 წლის დეკემბერი = 100).

«ტიპური» (მედიანური) მაჩვენებლები აღწერს ფასების ქცევის გაბნევას საქონელს შორის. ეს თხრობის ღირებულება და არა ოფიციალური სათაური ინფლაცია, რომელიც თითოეულ საქონელს ოჯახების ხარჯვის წილით ანაწილებს. თითო პროდუქტის ცვლილებები კი თავად საქსტატის გამოქვეყნებული ინდექსებია.

ბიბლიოგრაფია

1. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური (საქსტატი). სამომხმარებლო ფასების დეტალური ინდექსები (წინა თვე = 100; წინა წლის შესაბამისი თვე = 100), 2011 დან 2026 მდე. <https://www.geostat.ge>
2. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური (საქსტატი). ინფლაცია საქართველოში, სამომხმარებლო ფასების ინდექსის მეთოდოლოგია. <https://www.geostat.ge>
3. გაეროს სტატისტიკის სამმართველო. ინდივიდუალური მოხმარების კლასიფიკაცია დანიშნულების მიხედვით (COICOP), 2018.
4. საერთაშორისო შრომის ორგანიზაცია (ILO) და სხვ. Consumer Price Index Manual: Concepts and Methods, 2020.
5. საქართველოს ეროვნული ბანკი. მონეტარული პოლიტიკის ანგარიშები, 2021 დან 2026 მდე. <https://www.nbg.gov.ge>